

ake prešnja in če imajo kaj govoriti, da govore ž njim v njegovem jeziku. Tem večjo pravico imaš in lažje storiš to ti, ki nemški v resnici ne znaš. Ti si v ugodnejšem položaju kot oni, ki zna nemški. Kak dober Slovenec, ki zna nemški, pa je malo strahopeten, si misli, kadar ima opraviti v kakem uradu, v katerem sedi kak nenaklonjen uslužbenec: morebiti ta ve, da jaz znam nemški in začne torej nemško. Ni prav storil, zatajil je svoj jezik. A njemu bi skoraj se lažje odpustilo kot tebi, če skušaš nemški govoriti, jezik pa, ki je tvoj materni in edini občevalni pa zatajiš. Ti, ki ne znaš nemški, imaš še posebno pravico, nemški ne znati, ti s svojo slovenščino prideš dosti dalje kot oni, ki zna nemški. Imaš posebno pravico zahtevati v uradih, da se uljudno slovensko s teboj govori in se ti izroče in dostavi slovenske listine. Če bi samo vsi tisti, ki nemški ne znajo, to zahtevali, do česar imajo posebno pravico, kje bi že m. bili daleč naprej.

Tako tvoje obnašanje se daleč ni kako izživljanje. Pač pa je predrznost, če nemški nastavljenec v slovenskem kraju misli, da ima pravico slovenski ne znati. Ako je nastavljen pravi Nemec, ki slovenski res ne zna, tedaj ima pravico slovenski ne znati, dokler se slovenščine ne nauči. A on ne spada niti en dan na tako mesto, ker urad je radi ljudstva, ne ljudstvo radi urada. Nemec malokateri slovenski zna, ker se slovenščine ne more naučiti, dasi ima morda dobro voljo. To so le nemčurji, ki slovenski znajo, pa se delajo, kakor da je ne znajo. Na shodu v Št. Ivanu je neka žena rekla za odhajajočimi Nemci: To so Italijani, pojdemo nad nje! Nek Gol, ki drugače slovenski noče znati, jo je hitro razumel in zahteval od orožnika, naj jo zabilježi, česar seveda ni storil. Če je kaj žaljivega, nemčur hitro razume.

Seveda je velik razloček med nemškutarjem in dobrim Slovincem, ki se pa iz strahu pred neprilicami in iz miroljubnosti trudi v gotovih slučajih govoriti nemški, sprejeti nemško listino. Prvi je izdajalec slovenske stvari, drugi jo je pa zatajil. Prvi je Jader, drugi je Peter. Prvi se ne poboljša, drugi se poboljšajo. Če se vsi Petri poboljšajo, dobi naša slovenska zemlja čisto drugo, res slovensko lice. Delo je majhno za posameznika, a v celoti je doseženo in opravljeno velikansko delo. Govori slovensko, imaš pravico nemški ne znati; zavrne vsako samonemško listino iz istega vzroka. Vsek naj to stori in upoštevani bomo bolj kot sedaj.

Pa vprašaj, kaj je za narod pridobljeno, če jaz v uradih in n. pr. na pošti zahtevam slovenske poštne vrednote in recepte, oziroma dvojezičnin, slovenskih tako ni: uradnika, če ni naš, ne bom spreobrnil, da bi rajše Slovincem postregel. Toda misli dalje. Če mi vse pošte in urade preplavimo z zahtevami po dvojezičnih tiskovinah (moralo bi jih dati brez zahtev), bo izdaja slovenskih vrednot proti samonemškim prišla v nasprotno razmerje, kakor je sedaj. In tam gori na višjem mestu, kjer se skrbi za založbo tiskovin, bodo gledali, če se bo izkazala kot potrebna vedno večja izdaja slovenskih tiskovin. Vedno bolj nas bodo vpoštevali, k čemur bo pripomogla naša zavednost v podrobnem delu. Videli bodo, da nas je enkrat toliko, izginili bodo samonemško govoreči in čuteči uradniki.

Kmalu bo zopet ljudsko štetje. Tedaj je sveta dolžnost vsakega Slovence, da napove slovenski kot materni in občevalni jezik. Če ti zavrneš eno samonemško ti vročeno ali dostavljeno ti listino, storiš tako važno delo, kakor če se pri volitvi ali pri ljudskem štetju priznaš za Slovence. Da pa si boš upal v kaki trgovini ali v gostilni, kamor neseš svoj denar, če si že prisiljen iti k nedomačinu, slovenski govoriti, toliko korajže ti prisojam.

## Hrvatstvo.

Tisti, ki ne marajo sosednih Slovencev in ne privoščijo nar